

ZAWIADOMIENIE KOMISJI

Wytyczne dotyczące zamknięcia programów współpracy transgranicznej w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa 2014–2020

(C/2023/1338)

ZASTRZEŻENIE PRAWNE:

Niniejsze wytyczne są dokumentem roboczym przygotowanym przez służby Komisji. Na podstawie obowiązującego prawa Unii przedstawiono w nich wskazówki techniczne dla pracowników i organów biorących udział w zamknięciu programów ENI-CBC. Niniejsze wytyczne pozostają bez uszczerbku dla wykładni dokonanej przez Trybunał Sprawiedliwości i Sąd.

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie i cel	2
2. Ramy prawne i zasady ogólne	3
3. Przygotowanie do zakończenia	5
3.1. Terminy i orientacyjny harmonogram	5
3.2. Zmiana programów	6
3.3. Dobre praktyki i działania na rzecz terminowego kończenia projektów i programów	6
4. Zarządzanie finansami	7
4.1. Umorzenie środków w związku z zamknięciem programu	7
4.2. Współfinansowanie i maksymalny wkład UE	7
4.3. Rozliczenie wkładu UE wpłaconego jako zaliczka	8
4.4. Obliczanie salda końcowego, w tym elastyczności w momencie zamknięcia	8
4.5. Księgowanie nadprogramowych wydatków	8
5. Wskaźniki i ramy wykonania w momencie zamknięcia	9
6. Projekty niewdrożone w pełni	9
7. Projekty, których dotyczy postępowanie sądowe lub odwołanie administracyjne o skutku zawieszającym lub trwające postępowanie	10
8. Postępowanie z nieprawidłowościami w ostatnim roku obrotowym	11
9. Środki odzyskane i odstąpienia	11
9.1. Wspólne zasady	11
9.2. Zgłaszanie kwot podlegających odzyskaniu i niemożliwych do odzyskania w momencie zamknięcia	11
9.3. Kwoty odzyskane po zamknięciu	12
10. Odsetki od płatności zaliczkowych	12
11. Programy, w przypadku których wystąpiło zakłócenie realizacji	12
11.1. Ocena oddziaływania na współpracę transgraniczną	12
11.2. Wykorzystanie infrastruktury	13
11.3. Stopa współfinansowania	13
11.4. Specjalna procedura odzyskiwania środków dotycząca programów, w przypadku których wystąpiły zakłócenia realizacji	13

12. Składanie dokumentów zamknięcia	13
12.1. Termin złożenia dokumentów zamknięcia	13
12.2. Zmiana dokumentów zamknięcia po ich złożeniu	14
12.3. Dostępność dokumentów i wpisów w systemach informatycznych	14
13. Treść dokumentów zamknięcia	14
13.1. Przepisy ogólne w rozporządzeniu wykonawczym w sprawie ENI-CBC	14
13.2. Część techniczna sprawozdania końcowego	14
13.3. Końcowe sprawozdanie finansowe	15
13.4. Deklaracja zarządcza i roczne podsumowanie kontroli	15
13.5. Opinia audytowa i sprawozdanie z audytu	15
14. Płatność lub odzyskanie salda końcowego	16
15. KWESTIE LEGALNOŚCI I PRAWIDŁOWOŚCI	16
Załącznik	17

1. Wprowadzenie i cel

W niniejszych wytycznych dotyczących zamknięcia programów współpracy transgranicznej na lata 2014–2020 w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa („wytyczne”) ustanawia się jasne ramy dotyczące zamknięcia wspólnych programów operacyjnych („programy”) transgranicznego komponentu Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa na lata 2014–2020 („ENI-CBC”), finansowanych z Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego („EFRR”) oraz, w niektórych przypadkach, Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej („IPA”).

Celem wytycznych jest ułatwienie procesu zamknięcia dzięki zapewnieniu ram metodycznych w zakresie zamykania programów instytucjom zarządzającym i audytowym w ramach ENI-CBC. Wytyczne te, na ile to możliwe, są zgodne z „Wytycznymi dotyczącymi zamknięcia programów operacyjnych przyjętych do celów pomocy z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury oraz programów współpracy transgranicznej w ramach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA II) (2014–2020)”⁽¹⁾ („wytyczne w sprawie EFSI”). Niniejsze wytyczne w sposób wyczerpujący regulują proces zamykania programów ENI-CBC, a także uwzględniają specyfikę wynikającą z ram prawnych komponentu transgranicznego Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa. W związku z tym jedynie niniejszy dokument powinien stanowić wytyczne dla zamknięcia programów ENI-CBC.

W wytycznych uwzględniono kryzys związany z COVID-19, który miał miejsce w latach 2020 i 2021, jak również jego wpływ na realizację programów. Z uwagi na wojnę napastniczą Rosji przeciwko Ukrainie wystąpiły ponadto zakłócenia w realizacji większości programów ENI-CBC, a w niniejszych wytycznych uwzględniono specjalny akt prawny z 9 listopada 2022 r.⁽²⁾ dotyczący związanych z tym problemów w zakresie realizacji programów. Tej kwestii poświęcono specjalny rozdział niniejszych wytycznych.

Proces zamknięcia do celów rozliczenia finansowego pozostających do spłaty zobowiązań budżetowych Unii w odniesieniu do programu, a także ewentualnego umorzenia lub odzyskania środków, opiera się na procesie corocznej analizy i zatwierdzania zestawień wydatków. Ostateczne zamknięcie programu powinno zatem opierać się wyłącznie na dokumentach dotyczących ostatniego roku obrotowego (końcowe sprawozdanie finansowe, deklaracja zarządcza i roczne podsumowanie kontroli, opinia audytowa i sprawozdanie z audytu, które to dokumenty łącznie tworzą pakiet dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności) i sprawozdaniu końcowym (ostateczna część techniczna i ostateczna część finansowa). W tym celu w wytycznych zawarto wskazówki dotyczące poszczególnych działań, które mają zrealizować instytucje odpowiedzialne za program, a także szczegółowy szablon części finansowej sprawozdania końcowego.

⁽¹⁾ Zawiadomienie Komisji (Dz.U. C 474 z 14.12.2022, s. 1).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2192 z dnia 9 listopada 2022 r. w sprawie ustanowienia przepisów szczegółowych dotyczących programów współpracy na lata 2014–2020 wspieranych z Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” wskutek zakłócenia realizacji programów (Dz.U. L 292 z 11.11.2022, s. 1).

2. Ramy prawne i zasady ogólne

Główne teksty prawne istotne dla zamknięcia programów ENI-CBC to:

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 ⁽³⁾ w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zwane dalej „rozporządzeniem finansowym”,
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 232/2014 ⁽⁴⁾ ustanawiające Europejski Instrument Sąsiedztwa,
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 236/2014 ⁽⁵⁾ ustanawiające wspólne zasady i procedury wdrażania unijnych instrumentów na rzecz finansowania działań zewnętrznych,
- decyzja wykonawcza Komisji w sprawie przyjęcia dokumentu programowego dotyczącego wsparcia Unii Europejskiej na rzecz współpracy transgranicznej w ramach ENI na lata 2014–2020 C(2014) 7172 final,
- rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 897/2014 ⁽⁶⁾ zmienione rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2020/879 ⁽⁷⁾ („rozporządzenie wykonawcze w sprawie ENI-CBC”),
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2192 ⁽⁸⁾ w sprawie programów, w przypadku których wystąpiły zakłócenia realizacji („rozporządzenie w sprawie zakłócenia realizacji programów”).
- przepisy programów ENI-CBC,
- postanowienia umów w sprawie finansowania zawartych z krajami partnerskimi.

Poniższe artykuły rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC zawierają podstawowe przepisy dotyczące zamknięcia:

Artykuł	Treść
15	Okres realizacji
18	Termin podpisania umów o dotację i termin zakończenia okresu wdrażania projektu
19	Działania kwalifikowalne po zakończeniu okresu wdrażania projektu, definicja zakończenia programu i kontrole przeprowadzane przez Komisję po zakończeniu programu
48	Termin kwalifikowalności wydatków projektu
64	Płatność salda końcowego
65	Wyjątki dotyczące umorzenia zobowiązania

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1),

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 232/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiające Europejski Instrument Sąsiedztwa (Dz.U. L 77 z 15.3.2014, s. 27).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 236/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiające wspólne zasady i procedury wdrażania unijnych instrumentów na rzecz finansowania działań zewnętrznych (Dz.U. L 77 z 15.3.2014, s. 95).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 897/2014 z dnia 18 sierpnia 2014 r. ustanawiające przepisy szczegółowe dotyczące wdrażania programów współpracy transgranicznej finansowanych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 232/2014 ustanawiającego Europejski Instrument Sąsiedztwa (Dz.U. L 244 z 19.8.2014, s. 12).

⁽⁷⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2020/879 z dnia 23 czerwca 2020 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 897/2014 w odniesieniu do przepisów szczegółowych w celu dostosowania przepisów dotyczących wdrażania programów współpracy transgranicznej finansowanych w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa do środków szczególnych wprowadzonych w reakcji na pandemię COVID-19 (Dz.U. L 203 z 26.6.2020, s. 59).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2192 z dnia 9 listopada 2022 r. w sprawie ustanowienia przepisów szczegółowych dotyczących programów współpracy na lata 2014–2020 wspieranych z Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” wskutek zakłócenia realizacji programów (Dz.U. L 292 z 11.11.2022, s. 1).

68	Zawartość sprawozdania końcowego
70	Okres przechowywania dokumentacji
77	Ostateczny termin złożenia sprawozdania końcowego

W wytycznych stosowana będzie następująca terminologia:

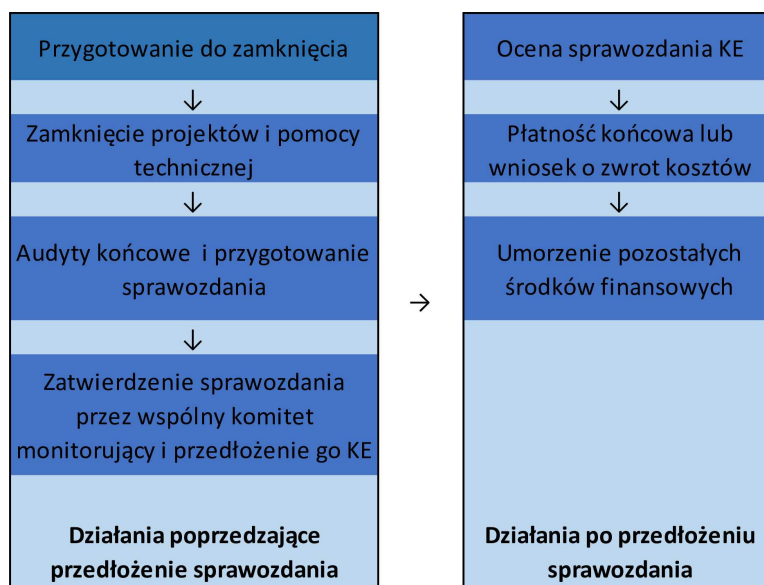
- „sprawozdanie końcowe” oznacza składane przez instytucje zarządzające sprawozdanie za ostatni rok obrotowy i za cały okres trwania programu, składające się z części technicznej i finansowej;
- „część techniczna sprawozdania końcowego” oznacza techniczną część sprawozdania końcowego zawierającą elementy określone w art. 77 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC;
- „część finansowa sprawozdania końcowego” oznacza finansową część sprawozdania końcowego, na którą składają się:
 - „końcowe sprawozdanie finansowe” przedstawiane zgodnie z szablonem zawartym w załączniku I za cały okres trwania programu;
 - dokumenty, o których mowa w art. 68 ust. 2 i art. 68 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC.

	<p>Pakiet legislacyjny i wytyczne dotyczące zamknięcia programów w ramach polityki spójności, w tym programów Interreg, nie mają zastosowania do programów ENI-CBC.</p>
--	--

Zgodnie z art. 19 ust. 2 i 3 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC „[p]rogram uznaje się za zakończony po przeprowadzeniu następujących operacji:

- a) zakończenie wszystkich umów zawartych w ramach programu;
- b) dokonanie płatności lub odzyskanie salda końcowego;
- c) umorzenie przez Komisję pozostałych środków finansowych”.

W związku z tym główne kamienie milowe procesu zakończenia można przedstawić w następujący sposób:

Wymienione działania przed złożeniem sprawozdania końcowego leżą w gestii instytucji zarządzającej i instytucji audytowej, natomiast działania po złożeniu sprawozdania końcowego będą realizowane przez służby Komisji, które mogą w trakcie procesu oceny zażądać dodatkowych informacji od instytucji zarządzającej i instytucji audytowej.

3. Przygotowanie do zakończenia

3.1. Terminy i orientacyjny harmonogram

Terminy określone w rozporządzeniu wykonawczym w sprawie ENI-CBC są następujące:

- **31 grudnia 2022 r.:** termin podpisania umów o dotacje. Termin ten nie ma zastosowania do programów, w przypadku których wystąpiły zakłócenia realizacji ⁽⁹⁾,
- **31 grudnia 2023 r.:** zakończenie okresu wdrażania projektu. W okresie między 1 stycznia 2024 r. a 30 września 2024 r. mogą być prowadzone wyłącznie działania związane z zakończeniem projektów przez beneficjentów ⁽¹⁰⁾ lub z zakończeniem programów w ramach pomocy technicznej ⁽¹¹⁾,
- **30 września 2024 r.:** zakończenie działań związanych z zamknięciem projektów przez beneficjentów lub z zamknięciem programów przez organy krajowe. Ostatni rok obrotowy trwa 15 miesięcy, od 1 lipca 2023 r. do 30 września 2024 r.,
- **15 lutego 2025 r.:** termin złożenia sprawozdania końcowego i pakietu dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności ⁽¹²⁾. W wyjątkowych przypadkach Komisja może przedłużyć ten termin do 1 marca,
- **31 maja 2025 r.:** termin zbadania i zatwierdzania przez Komisję końcowego sprawozdania finansowego,
- **31 grudnia 2025 r.:** zakończenie okresu realizacji programu.

Okres od ostatecznego terminu wdrożenia projektu (31 grudnia 2023 r.) do przedłożenia sprawozdania końcowego przez instytucję zarządzającą (15 lutego 2025 r.) wynosi 13,5 miesiąca, czyli krócej niż w przypadku ENPI-CBC ⁽¹³⁾.

Z wcześniejszych doświadczeń wynika, że rozsądne jest rozważenie orientacyjnego czasu potrzebnego na realizację poszczególnych etapów projektów i zakończenia prac instytucji zarządzających, jak przedstawiono poniżej:

Etapy	Czas (w miesiącach)	Czas łącznie (w miesiącach)
Złożenie sprawozdania końcowego z projektów	3	3
Zmiany sprawozdania końcowego z projektu, wyjaśnienia i dodatkowe informacje oraz decyzja dotycząca płatności lub odzyskania środków	1,5	4,5
Płatność końcowa i niespornie odzyskane środki	2	6,5
Przeprowadzenie przez instytucję audytową ostatniego audytu próby projektów	2	8,5
Decyzja w sprawie ostatecznego odzyskania środków, postępowań kontradyktoryjnych i odzyskane niespornie środki	2	10,5
Sporządzanie końcowego sprawozdania finansowego i sprawozdania końcowego	1,5	12
Opinia audytowa dotycząca rocznego sprawozdania finansowego i (końcowe) sprawozdanie z audytu	1,5	13,5

⁽⁹⁾ Zgodnie z art. 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie zakłócenia realizacji programów instytucja zarządzająca programami, w których występują takie zakłócenia, może podpisywać umowy, inne niż umowy dotyczące dużych projektów infrastrukturalnych, po dniu 31 grudnia 2022 r., pod warunkiem że wszystkie działania w ramach projektów finansowane z programu zakończą się do dnia 31 grudnia 2023 r.

⁽¹⁰⁾ Zgodnie z art. 19 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC, odnoszącym się do art. 48 ust. 2 lit. a) pkt (iii) tego samego rozporządzenia wykonawczego, działania takie jak weryfikacja wydatków, audyt i ostateczna ocena projektu mogą wciąż mieć miejsce po zakończeniu okresu wdrażania projektu.

⁽¹¹⁾ Art. 19 ust. 1 zmienionego rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC.

⁽¹²⁾ Szczegółowe informacje znajdują się w sekcji 12.

⁽¹³⁾ Okres programowania 2007–2013.

W związku z tym, że orientacyjny czas zakończenia projektów jest taki sam jak czas między ostatecznym terminem wdrożenia projektu a wymaganym przedłożeniem Komisji sprawozdania końcowego, projekty kończące się w ciągu ostatnich sześciu miesięcy 2023 r. będą musiały być realizowane szybciej niż przeciętnie, aby były gotowe na czas.

Wszystkie umowy związane z korzystaniem z pomocy technicznej – obejmujące zarówno pracowników, jak i wykonawców zewnętrznych – muszą zostać sfinalizowane przed sporządzeniem końcowego sprawozdania finansowego, tak aby można było je poddać audytowi i ująć w sprawozdaniu końcowym.

3.2. Zmiana programów

Aby zapewnić właściwe wdrożenie programów i terminowe przygotowanie ich zamknięcia, instytucje zarządzające mogą uznać, że konieczne jest wprowadzenie korekt lub zmian programu.

Wnioski o wprowadzenie w programie zmian ⁽⁴⁾, w tym zmian planów finansowych obejmujących przesunięcie środków między celami tematycznymi, należy przedłożyć Komisji wystarczająco wcześniej, aby mogła podjąć decyzje do 31 grudnia 2023 r. (ostateczna data realizacji projektu).

Instytucje zarządzające powinny – przed ostatecznym terminem realizacji projektu, tj. przed 31 grudnia 2023 r. – powiadomić Komisję o korektach programów, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. a) rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC, lub o których mowa w art. 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie zakłócenia realizacji programów.

3.3. Dobre praktyki i działania na rzecz terminowego kończenia projektów i programów

Zapewnienie skutecznego, wydajnego i terminowego zakończenia projektów jest najtrudniejszym wyzwaniem w całym procesie, ponieważ wszelkie opóźnienia, nawet ze strony ograniczonej liczby beneficjentów, mogą uniemożliwić terminowe przedłożenie Komisji sprawozdania końcowego z programu.

Chociaż w większości umów o dotacje przewidziano, że sprawozdanie końcowe z projektu musi zostać przedłożone w ciągu trzech miesięcy od zakończenia okresu wdrażania, znacząca liczba beneficjentów projektów składa sprawozdania końcowe z opóźnieniem. Dobrą praktyką jest ściśle monitorowanie tego elementu przez instytucje zarządzające, aby umożliwić przeprowadzenie terminowych i kompletnych weryfikacji. Aby uniknąć takich opóźnień konieczne może być również zapewnienie silnego wsparcia dla projektów kończących się w drugiej połowie 2023 r.

W okresie od 1 stycznia 2024 r. do 30 września 2024 r. kwalifikowalne są wyłącznie wydatki w odniesieniu do działań związanych z zamknięciem projektów lub z zamknięciem programów w ramach pomocy technicznej.

Zgodnie z art. 48 ust. 2 lit. a) pkt (iii) rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC przykłady kosztów powiązanych z zamknięciem projektu lub programu obejmują weryfikację wydatków, audyt i ostateczną ocenę projektów. Ponadto w przypadku większości programów w umowach o dotacje przewiduje się okres realizacji wynoszący 12 lub 18 miesięcy. W takich przypadkach terminy zamknięcia projektów, których wdrażanie kończy się w drugim półroczu 2023 r. byłyby sprzeczne z terminami zamknięcia programów określonymi w rozporządzeniu wykonawczym w sprawie ENI-CBC. Jest to element, który instytucja zarządzająca powinna wziąć pod uwagę przy przygotowywaniu swoich prac związanych z zamknięciem.

Terminy, o których mowa w pkt 3.1, mające zastosowanie do zamknięcia programów, zastępują okresy realizacji, które mogły zostać ustalone w umowach o dotacje.

⁽⁴⁾ Zob. art. 6 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC, którego ust. 1 dotyczy dostosowań programu, a ust. 2 – zmian.

Inne dobre praktyki wdrożone w poprzednim okresie programowania w celu zapewnienia terminowego zamknięcia to:

- **przeprowadzanie szczegółowej oceny ryzyka** w celu ustalenia, którzy beneficjenci prawdopodobnie przedstawią sprawozdania z opóźnieniem lub złożą sprawozdania niskiej jakości, oraz udzielenie wsparcia beneficjentom takich projektów,
- **wydawanie beneficjentom not informacyjnych**, w których podkreśla się znaczenie szybkiego składania sprawozdań i ewentualnie przedstawia się szczegółowe instrukcje dotyczące zamknięcia,
- **weryfikacja procedur i kryteriów kontroli administracyjnych** przez wspólny sekretariat techniczny i instytucję zarządzającą, zmniejszenie obciążeń formalnych i ograniczenie do minimum czasu potrzebnego na przeprowadzenie postępowania kontradyktoryjnego,
- **niezadanie od beneficjentów i partnerów ponownego składania dokumentów w przypadku kwestii niemających istotnego charakteru**, jeżeli stwierdzone błędy można łatwo określić ilościowo i wyciągnąć wnioski pozwalające zatwierdzić sprawozdanie i określić w razie potrzeby kwotę płatności salda dotacji,
- **usprawnienie** w razie potrzeby **przepływu informacji** między beneficjentami a organami programu oraz między poszczególnymi jednostkami tych organów odpowiedzialnymi za zamykanie programów,
- **wczesny dobór próby projektów, które mają być przedmiotem ostatnich kontroli na miejscu**, zważywszy, że zbiór zaległych sprawozdań z projektów jest znany z wyprzedzeniem.

4. Zarządzanie finansami

4.1. Umorzenie środków w związku z zamknięciem programu

Nie istnieją żadne przepisy szczegółowe dotyczące umorzenia środków w trakcie procedury zamknięcia, poza przepisem art. 19 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC, który stanowi, że po dokonaniu płatności lub odzyskaniu salda końcowego wszystkie niewykorzystane kwoty w ramach programów, tj. pozostałe środki finansowe, mają zostać umorzone.

W art. 65 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC przewidziano wyjątki dotyczące umorzenia zobowiązania w odniesieniu do rocznego sprawozdania finansowego. W przypadku zamknięcia kwoty, których dotyczą te wyjątki, będą traktowane w odmienny sposób, ponieważ można je zadeklarować wraz z końcowym sprawozdaniem finansowym. Jest to ważna kwestia dla instytucji zarządzających ze względu na fakt, że końcowe sprawozdanie finansowe zapewnia ostatnią możliwość zadeklarowania wydatków.

4.2. Współfinansowanie i maksymalny wkład UE

Termin „współfinansowanie” w niniejszych wytycznych odnosi się do różnicy między wydatkami kwalifikowalnymi a wkładem UE.

W art. 12 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC stwierdzono, że „[w]spółfinansowanie stanowi co najmniej 10 % wkładu Unii”. W ramach programów można było ustalić wyższy poziom współfinansowania (jak wskazano w planie finansowym programów).

Komisja musi być w stanie sprawdzić w momencie zamknięcia, czy osiągnięto planowaną lub minimalną kwotę współfinansowania, co oznacza, że wydatki zgłoszone w sprawozdaniu końcowym muszą wykazywać, że przestrzegano ustalonego udziału procentowego współfinansowania w ramach programu. W tym celu do szablonu części finansowej sprawozdania końcowego włączono dwie kolumny, w których przedstawia się rzeczywisty wkład UE i stopę współfinansowania.

W odniesieniu do programów, w przypadku których wykorzystano opcję braku współfinansowania w niektórych latach w związku z pandemią COVID-19 lub wojną napastniczą Rosji przeciwko Ukrainie ⁽¹⁵⁾, można wskazać brak współfinansowania za te lata. W przypadku tych programów należy wciąż wykazywać, że osiągnęły niezbędną minimalną lub planowaną wartość procentową współfinansowania określoną dla pozostałych lat obrotowych.

⁽¹⁵⁾ Zgodnie z art. 12 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC lub art. 3 rozporządzenia w sprawie zakłócenia realizacji programów.

Odowiednie informacje należy ująć w arkuszu końcowego sprawozdania finansowego „1.3 Uzgodnienie ze wspólnym programem operacyjnym i współfinansowanie”.

4.3. *Rozliczenie wkładu UE wpłaconego jako zaliczka*

Art. 60 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC stanowi, że „[w] każdym roku budżetowym realizacji programu Komisja rozlicza wcześniejsze zaliczki według rzeczywiście poniesionych wydatków kwalifikowalnych [...]”.

Oznacza to zatem, że Komisja dokona rozliczenia za ostatni rok obrotowy, uwzględniając wydatki kwalifikowalne faktycznie poniesione w ostatnim roku obrotowym, a także wydatki kwalifikowalne ujęte w końcowym sprawozdaniu finansowym.

Informacje te należy zawrzeć w arkuszu końcowego sprawozdania finansowego „1.4 Informacje do celów rozliczenia”.

Jeżeli chodzi o programy, w przypadku których wystąpiły zakłócenia realizacji, kwoty wydatkowane i zapłacone przez beneficjentów i wykonawców z Rosji i Białorusi, które to kwoty wykluczono z rozliczeń w odniesieniu do rocznych sprawozdań finansowych przedłożonych po zawieszeniu podpisanych z Rosją i Białorusią umów w sprawie finansowania, nie będą wydatkami kwalifikowalnymi w ramach przedmiotowego programu ze względu na brak możliwości przeprowadzenia kompletnych i wiarygodnych weryfikacji i audytów dotyczących tego programu. Wykluczenie to ma również zastosowanie do kwot początkowo zaakceptowanych przez instytucję zarządzającą między 1 lipca 2021 r. a datą graniczną zawieszenia umów w sprawie finansowania, w odniesieniu do których nie można było przeprowadzić żadnych czynności audytowych.

4.4. *Obliczanie salda końcowego, w tym elastyczność momencie zamknięcia*

Komisja potwierdzi obliczenia salda końcowego na podstawie danych przedłożonych przez instytucje zarządzające.

W przeciwieństwie do corocznego rozliczania płatności zaliczkowych w procesie tym uwzględniony będzie również wkład UE odpowiadający całkowitej kwocie wydatków kwalifikowalnych programu – zarówno w podziale na projekty, jak i pomoc techniczną – „poświadczony w opinii pokontrolnej”⁽¹⁶⁾ w sprawozdaniu końcowym. Jest to konieczne, aby zapewnić przestrzeganie odpowiedniej stopy współfinansowania w ramach programów.

Kwota należna do zapłaty lub odzyskania obliczona zgodnie z wyjaśnionymi powyżej zasadami będzie stanowić saldo końcowe programu.

Zgodnie z art. 64 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC płatność salda końcowego może przekraczać całkowity wkład UE na każdy cel tematyczny nie więcej niż o 10 %. Płatność końcowa dokonywana przez Komisję nie może jednak przekraczać całkowitego wkładu UE na rzecz danego programu określonego w decyzji wykonawczej Komisji zatwierdzającej ten program.

Należy zauważyć, że saldo końcowe będzie obejmować kwoty niemożliwe do odzyskania od beneficjentów niepublicznych w krajach partnerskich, jak określono w umowach w sprawie finansowania. Podobnie – na podstawie przepisów art. 14 rozporządzenia w sprawie zakłócenia realizacji programów – kwota salda końcowego będzie obejmować kwoty niemożliwe do odzyskania.

Kwoty niemożliwe do odzyskania od beneficjentów w państwach członkowskich i beneficjentów publicznych w krajach partnerskich będą wykluczone z obliczenia salda końcowego, ponieważ muszą zostać zwrócone instytucji zarządzającej przez dany kraj.

W rozdziale 9 przedstawiono więcej informacji na temat traktowania kwot niemożliwych do odzyskania.

Informacje te należy zawrzeć w arkuszu końcowego sprawozdania finansowego „1.5 Saldo końcowe”.

4.5. *Księgowanie nadprogramowych wydatków*

Księgowanie nadprogramowych wydatków jest dopuszczalne w programach ENI-CBC. Instytucje zarządzające mogą zadeklarować Komisji wydatki kwalifikowalne przekraczające maksymalny wkład UE określony w decyzji wykonawczej Komisji zatwierdzającej program. Takie zaksięgowane nadprogramowe wydatki zadeklarowane Komisji w ostatnim roku obrotowym, niezależnie od roku obrotowego ich poniesienia i opłacenia, będą uwzględnione w momencie zakończenia i po nim, aby zastąpić nieprawidłowe kwoty (zadeklarowane w którymkolwiek roku obrotowym, w tym w ostatnim roku obrotowym), i w ramach 10 % elastyczności między celami tematycznymi w momencie zakończenia.

⁽¹⁶⁾ Art. 69 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC.

5. Wskaźniki i ramy wykonania w momencie zamknięcia

Dane dotyczące wskaźników produktu i rezultatu muszą być zawarte w części technicznej sprawozdania końcowego i muszą obejmować:

- łączne wartości wskaźników produktu i rezultatu osiągnięte do końca 2023 r.,
- wszelkie kwestie mające wpływ na wykonanie programu, w tym osiągnięcie celów końcowych.

Komisja oceni osiągnięcie wskaźników i powiązanych celów końcowych, uwzględniając informacje przekazane w części technicznej sprawozdania końcowego, w tym elementy i czynniki, takie jak zakłócenie programu, które mogły w znaczący sposób wpłynąć na osiągnięcie zakładanych celów końcowych.

Wartości osiągnięcia wskaźników produktu przedstawione w sprawozdaniu końcowym z programu powinny odnosić się do produktów, które dostarczono do końca okresu wdrażania projektów wspieranych w ramach programu (31 grudnia 2023 r.). Chociaż wartości osiągnięcia wskaźników powinny odpowiadać sytuacji z dnia 31 grudnia 2023 r., w praktyce w dokumentach tych można przedstawić produkty ze współfinansowanych operacji do dnia przedłożenia sprawozdania końcowego.

W sprawozdaniu końcowym należy przedstawić wyłącznie produkty, które rzeczywiście dostarczono, na podstawie wydatków zadeklarowanych i zaakceptowanych jako kwalifikowalne w ramach programu. W niektórych przypadkach będzie to oznaczało, że nie zostaną przedstawione żadne produkty.

Zachęca się instytucje odpowiedzialne za program, aby opisały, czy kryzys związany z COVID-19 i jego skutki uniemożliwiły osiągnięcie niektórych celów końcowych. Co więcej, powinny one również ocenić, czy fakt, że cele końcowe nie zostały osiągnięte, jest spowodowany wpływem czynników społeczno-gospodarczych lub środowiskowych, istotnych zmian w warunkach gospodarczych lub środowiskowych w obszarze objętym programem.

W tym samym duchu instytucje odpowiedzialne za program powinny również opisać wpływ zakłóceń wynikających z wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie oraz udziału Białorusi w tej agresji (zob. rozdział 11).

6. Projekty niewdrożone w pełni

Zgodnie z art. 38 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC „[p]rojekt to seria działań zdefiniowanych i zarządzanych pod względem celów, wyników, rezultatów i oddziaływania, które mają zostać osiągnięte w określonym czasie i w ramach określonego budżetu” i które przyczyniają się do realizacji priorytetów programu. W tym kontekście celem wszystkich projektów powinno być pełne wdrożenie w okresie ich wdrażania lub najpóźniej do 31 grudnia 2023 r., czyli do dnia, w którym – zgodnie z art. 18 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC – wszystkie działania w ramach projektów powinny się zakończyć.

W art. 48 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC określono jasne kryteria kwalifikowalności wydatków. Oznacza to, że koszty faktycznie poniesione przez beneficjentów i koszty poniesione w ramach pomocy technicznej są kwalifikowalne, jeżeli:

- zostały poniesione w okresie wdrażania projektu i:
 - zostały zapłacone przed złożeniem sprawozdania końcowego projektu albo
 - zostały ujęte w sprawozdaniu końcowym projektu wraz z planowanym terminem płatności i zapłacone w późniejszym czasie ⁽¹⁷⁾ (stosowanie tej praktyki zdecydowanie odradza się, ponieważ opóźniłaby ona proces weryfikacji i zakończenia projektu);
- zostały poniesione i zapłacone po okresie wdrażania projektu z tytułu kosztów związanych z działaniami w ramach zakończenia projektu;
- zostały wskazane w szacunkowym łącznym budżecie projektu;
- były niezbędne do wdrożenia projektu;
- była możliwa ich identyfikacja i weryfikacja;
- były zgodne z wymogami mających zastosowanie przepisów podatkowych i socjalnych;

⁽¹⁷⁾ Zgodnie z rozdziałem 3, aby koszty związane z wdrażaniem projektów były kwalifikowalne, muszą być poniesione i zapłacone najpóźniej do 31 grudnia 2023 r. Tylko koszty związane z zakończeniem projektów i programów oraz z pomocą techniczną są kwalifikowalne do 30 września 2024 r.

- były racjonalne i uzasadnione;
- były udokumentowane fakturami lub dokumentami o równoważnej wartości dowodowej.

Instytucje zarządzające będą musiały uwzględnić te kryteria przy deklarowaniu wydatków kwalifikowalnych w sprawozdaniu końcowym. Instytucje zarządzające mogą uznać, że wydatki poniesione i zapłacone w ramach działań prowadzonych w okresie wdrażania projektu są kwalifikowalne niezależnie od stopnia ostatecznego wdrożenia projektu, chyba że warunki wdrażania projektu stanowią inaczej.

W przypadku ośmiu spośród piętnastu programów umowa o dotację zawiera artykuł dotyczący projektów wdrożonych w sposób niezadowolający lub częściowo:

„[...] jeżeli projekt jest wdrożony w sposób niezadowolający, częściowo – a zatem niezgodnie z opisem działania w załączniku I – lub z opóźnieniem, instytucja zarządzająca może, w drodze należytej uzasadnionej decyzji i po umożliwieniu beneficjentowi lub beneficjentom przedstawienia uwag, zmniejszyć pierwotną dotację w sposób odpowiadający rzeczywistemu wdrożeniu projektu [...]”.

W takich przypadkach instytucja zarządzająca powinna ocenić jakość wdrażania każdego projektu i zdecydować, czy obniżyć zadeklarowaną Komisji ostateczną kwotę dotacji lub kosztów kwalifikowalnych projektu, uwzględniając na przykład stopień osiągnięcia wskaźników w porównaniu z wartościami docelowymi wskazanymi w umowie o dotację oraz przyczyny rozbieżności.

W przypadku gdy instytucja zarządzająca podejmie decyzję o zmniejszeniu dotacji na rzecz beneficjenta lub beneficjentów projektu, zaleca się, aby poinformowała o tym wspólny komitet monitorujący, ponieważ taka decyzja może zostać zakwestionowana przez beneficjenta lub beneficjentów projektu. Każdy taki przypadek będzie rozpatrywany poza procesem zamknięcia, zważywszy że część takich wydatków nie zostałaby zadeklarowana Komisji na podstawie decyzji instytucji zarządzającej.

W odniesieniu do programów, w przypadku których wystąpiły zakłócenia realizacji – dokonując analizy wdrażania projektów w kontekście możliwości przewidzianych w rozporządzeniu w sprawie zakłócenia realizacji programów – instytucja zarządzająca będzie musiała również uwzględnić wyjątkowe okoliczności (zob. rozdział 11).

7. Projekty, których dotyczy postępowanie sądowe lub odwołanie administracyjne o skutku zawieszającym lub trwające postępowanie

Przed złożeniem sprawozdania końcowego instytucje zarządzające powinny zdecydować, czy chcą wykluczyć z końcowego sprawozdania finansowego całość lub część wydatków z tytułu jakichkolwiek operacji, na które ma wpływ trwające postępowanie, lub operacje zawieszane w wyniku postępowania sądowego lub odwołania administracyjnego o skutku zawieszającym.

Przykłady trwających postępowań obejmują postępowania prowadzone przez inne organy krajowe niż instytucje odpowiedzialne za program (takie jak śledztwo prowadzone przez policję, postępowania wstępne lub przygotowawcze), których wynik może wpłynąć na legalność i prawidłowość wydatków.

Zawieszenie projektu w wyniku postępowania sądowego lub odwołania administracyjnego nie powoduje przedłużenia terminu ponoszenia wydatków kwalifikowalnych określonego w art. 18 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC.

Zachęca się instytucje odpowiedzialne za program, aby wyłączały z końcowych sprawozdań finansowych wydatki, których dotyczą potencjalne nieprawidłowości wskazane w toczących się dochodzeniach OLAF-u, sprawozdaniach OLAF-u lub audytach Komisji lub Europejskiego Trybunału Obrachunkowego.

Ponieważ końcowe sprawozdanie finansowe stanowi ostatnią możliwość zadeklarowania wydatków, może ono również obejmować kwoty będące przedmiotem toczących się postępowań sądowych i odwołań administracyjnych o skutku zawieszającym. Wydatki takie można traktować jako wydatki kwalifikowalne w momencie składania końcowego sprawozdania finansowego i mogą je poświadczać instytucje audytowe.

Jeżeli z końcowego sprawozdania finansowego nie wyłączono projektów zawieszonych w wyniku postępowania sądowego lub odwołania administracyjnego o skutku zawieszającym, instytucja zarządzająca powinna przedłożyć wraz ze sprawozdaniem końcowym kwoty i wykaz takich operacji, a także kwoty i wykaz operacji, w przypadku których wydatki są przedmiotem postępowania, korzystając w tym celu z szablonu przedstawionego w arkuszu końcowego sprawozdania finansowego „2.2 Korekty finansowe, odzyskanie środków, OLAF, postępowanie sądowe (środki unijne)”.

Instytucje zarządzające muszą informować Komisję o wynikach postępowań oraz, w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości po zamknięciu programu, przystąpić do odzyskiwania nienależnie wypłaconych kwot i zwrócenia ich Komisji.

8. Postępowanie z nieprawidłowościami w ostatnim roku obrotowym

Po złożeniu wniosku o płatność salda końcowego nie jest możliwe przedłożenie Komisji żadnego kolejnego wniosku o płatność. W związku z tym wszelkich niezbędnych korekt finansowych, wynikających zarówno z pojedynczych jak i systemowych nieprawidłowości, należy dokonywać w końcowym sprawozdaniu finansowym, nawet jeśli dotyczą wydatków zadeklarowanych w poprzednich latach obrotowych.

Jeżeli instytucja zarządzająca postanowi nie deklorować kwot z uwagi na trwającą ocenę legalności i prawidłowości wydatków w ostatnim roku obrotowym, nie można ponownie zadeklarować tych wydatków, nawet jeśli następnie zostaną one uznane za legalne i prawidłowe. W związku z tym wszystkie trwające oceny programu i potencjalne korekty finansowe powinny zostać sfinalizowane z wyprzedzeniem, aby umożliwić przygotowanie końcowego sprawozdania finansowego.

9. Środki odzyskane i odstąpienia

9.1. Wspólne zasady

Zgodnie z art. 68 ust. 3 lit. b) rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC, sprawozdanie finansowe za każdy rok obrotowy, w tym za ostatni rok obrotowy, musi zawierać oprócz poniesionych i zapłaconych wydatków oraz przychodów uzyskanych i otrzymanych przez instytucję zarządzającą:

- kwoty umorzone lub odzyskane w roku obrotowym;
- kwoty niemożliwe do odzyskania.

Instytucje zarządzające powinny dążyć do odzyskania wszelkich kwot przed końcem ostatniego roku obrotowego, a w każdym razie do czasu zakończenia prac nad sprawozdaniami finansowymi, przed przedłożeniem sprawozdania końcowego, zważywszy że nie będzie później możliwości zgłoszenia tych kwot jako nieściągalnych. Z tego względu końcowe sprawozdanie finansowe nie zawiera tabeli dotyczącej kwot do odzyskania.

Kwoty niemożliwe do odzyskania przedstawia się w dwóch tabelach: jednej odnoszącej się do kwot, za które odpowiadają państwa członkowskie lub kraje partnerskie, i drugiej dotyczącej kwot, za które państwa członkowskie i kraje partnerskie nie odpowiadają. Te ostatnie należności, w tym kwoty niemożliwe do odzyskania od beneficjentów niepublicznych w krajach partnerskich, zostaną uwzględnione przy obliczaniu salda końcowego.

Kwoty, od których odzyskania odstąpiła instytucja zarządzająca po uprzednim zatwierdzeniu przez wspólny komitet monitorujący, nie są uwzględniane przy obliczaniu salda końcowego.

Informacje, o których mowa w niniejszej sekcji, znajdują się w specjalnych tabelach w **arkuszu 2.2**.

9.2 Zgłaszanie kwot podlegających odzyskaniu i niemożliwych do odzyskania w momencie zamknięcia

W końcowych sprawozdaniach finansowych instytucje zarządzające muszą przedstawić kwoty niemożliwe do odzyskania związane z wydatkami zadeklarowanymi nie tylko we wcześniejszych latach obrotowych, lecz również w ostatnim roku obrotowym. W końcowych sprawozdaniach finansowych można równie zgłosić kwoty, które stały się kwotami podlegającymi odzyskaniu lub nieściągalnymi po zakończeniu ostatniego roku obrotowego, lecz przed złożeniem sprawozdania końcowego.

Instytucje zarządzające powinny zawsze w pierwszej kolejności podjąć próbę odzyskania kwot, aby wykazać się należytą starannością.

Ani w przepisach rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC, ani w odpowiednich umowach w sprawie finansowania nie ustanowiono odpowiedzialności instytucji zarządzających za kwoty nieodzyskane od beneficjentów niepublicznych mających siedzibę w krajach partnerskich. W związku z tym w końcowym sprawozdaniu finansowym należy przedstawić następujące rodzaje nieodzyskanych kwot:

- Kwoty nieodzyskane od beneficjentów z państw członkowskich i od podmiotów publicznych z krajów partnerskich nieobjęte przepisami rozporządzenia w sprawie zakłócenia realizacji programów. Kwoty te zostaną wyłączone z obliczania salda końcowego (i nie należy ich uwzględniać w arkuszu 1.5), ponieważ ponosi za nie odpowiedzialność druga strona. Z tego względu, zgodnie z art. 74 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC odpowiednie państwo członkowskie „dokonuje płatności należności na rzecz instytucji zarządzającej”; poziom odpowiedzialności danego kraju partnerskiego określono w odpowiedniej umowie w sprawie finansowania.
- Kwoty nieodzyskane od niepublicznych beneficjentów z krajów partnerskich nieobjęte przepisami rozporządzenia w sprawie zakłócenia realizacji programów. Kwoty te zostaną uwzględnione przy obliczaniu salda końcowego w taki sam sposób jak poświadczony kwoty zadeklarowane Komisji, ponieważ stosowne umowy w sprawie finansowania nie przewidują odpowiedzialności krajów partnerskich. W przypadku takich kwot Komisja może przejąć zadanie ich odzyskania.
- Nieodzyskane kwoty zgłoszone na podstawie art. 14 rozporządzenia w sprawie zakłócenia realizacji programów. Kwoty te zostaną uwzględnione przy obliczaniu salda końcowego w taki sam sposób jak poświadczony kwoty zadeklarowane Komisji. Uznaje się, że uwzględniając te należności w tabeli 4 w arkuszu 2.2, instytucja zarządzająca zwróciła się do Komisji o przejęcie zadania odzyskania tych należności.

9.3 Kwoty odzyskane po zamknięciu

Instytucje zarządzające muszą zwrócić do budżetu Unii wszelkie kwoty zadeklarowane Komisji, a następnie odzyskane po zamknięciu.

10. Odsetki od płatności zaliczkowych

Jak przewidziano w art. 8 ust. 4 rozporządzenia finansowego, „odsetki narosłe od płatności zaliczkowych wypłacanych z budżetu nie są należne Unii, chyba że dane [...] umowy w sprawie finansowania stanowią inaczej”.

Z tego względu narosłych odsetek nie należy deklarować w żadnym momencie, w tym w końcowym sprawozdaniu finansowym, a zatem odsetki te nie zostaną odjęte przy obliczaniu salda końcowego.

11. Programy, w przypadku których wystąpiło zakłócenie realizacji

W wyniku niczym niesprokowanej i nieuzasadnionej wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie 9 listopada 2022 r. przyjęto rozporządzenie w sprawie zakłócenia realizacji programów. Rozporządzenie to dotyczy 13 spośród 15 programów ENI-CBC dotkniętych zakłóceniem realizacji ⁽¹⁸⁾ i obejmuje szereg tematów, takich jak:

- ocena oddziaływania na współpracę transgraniczną;
- wykorzystanie infrastruktury;
- stopa współfinansowania;
- procedura odzyskiwania środków;
- pozostałe środki w ramach współfinansowania przekazanego przez kraj partnerski.

11.1. Ocena oddziaływania na współpracę transgraniczną

Art. 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zakłócenia realizacji programów stanowi, że oddziaływanie projektów i wynikające z nich korzyści pod względem współpracy transgranicznej należy oceniać w trzech etapach:

- w pierwszym etapie – do dnia, w którym rozpoczęło się zakłócenie realizacji programów;
- w drugim etapie – w okresie trwania zakłócenia realizacji programów;
- w trzecim etapie – od zakończenia zakłócenia realizacji programów.

W tym celu w programach zostaną wskazane data rozpoczęcia i rodzaj zakłócenia, zgodnie z definicjami zawartymi w art. 2 rozporządzenia w sprawie zakłócenia realizacji programów.

⁽¹⁸⁾ Węgry–Słowacja–Rumunia–Ukraina, Estonia–Rosja, Łotwa–Rosja, Polska–Białoruś–Ukraina, Polska–Rosja, Litwa–Rosja, Łotwa–Litwa–Rosja, Rumunia–Republika Mołdawii, basen Morza Czarnego, Rumunia–Ukraina, południowowschodnia Finlandia–Rosja, Karelia i Kolarctic.

Część techniczna sprawozdania końcowego powinna obejmować zagregowane wartości wskaźników określonych w programie z uwzględnieniem wartości osiągniętych przez beneficjentów w państwach członkowskich i krajach partnerskich w trakcie pierwszego etapu (i, w stosownych przypadkach, trzeciego etapu) oraz wartości docelowych osiągniętych przez beneficjentów w państwach członkowskich podczas drugiego etapu.

W ramach programów można również zgłaszać wskaźniki osiągnięte w krajach partnerskich w trakcie drugiego etapu, przedstawiając stosowne wyjaśnienia w części technicznej sprawozdania końcowego.

Oddziaływanie projektów na współpracę transgraniczną, w tym w przypadkach, w których może ono dotyczyć kwalifikowalności wydatków, nie będzie kwestionowane w związku z konsekwencjami wystąpienia zakłóceń przy realizacji projektów przez partnerów z odpowiednich krajów partnerskich podczas drugiego etapu.

11.2. Wykorzystanie infrastruktury

W art. 8 ust. 3 rozporządzenia w sprawie zakłócenia realizacji programów przewidziano wyjątek od stosowania art. 39 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC polegający na ustanowieniu obowiązku dotyczącego okresu niepoddawania projektu zawierającego element infrastruktury znaczącym zmianom, które wpłynęłyby na jego charakter, cele lub warunki realizacji, co mogłoby doprowadzić do naruszenia jego pierwotnych założeń, w ciągu pięciu lat od zamknięcia projektu lub w okresie ustalonym w zasadach pomocy państwa. Jeżeli instytucja zarządzająca nie ma możliwości sprawdzenia, czy spełniono wspomniany obowiązek w odniesieniu do projektów zlokalizowanych w krajach partnerskich dotkniętych zakłóceniem realizacji, nie będzie zobowiązana do odzyskania kwot ani do spłaty wkładu Unii. W przypadku tych projektów należy zapewnić odpowiednią ścieżkę audytu.

11.3. Stopa współfinansowania

Art. 3 rozporządzenia w sprawie zakłócenia realizacji programów stanowi, że nie będzie wymagane współfinansowanie wkładu Unii ze strony państw członkowskich lub krajów partnerskich w odniesieniu do wydatków poniesionych i pokrytych oraz uwzględnionych w rocznych sprawozdaniach finansowych dla trzech ostatnich lat obrotowych realizacji projektów, tj. lat rozpoczynających się odpowiednio 1 lipca 2021 r., 2022 r. i 2023 r.

Wzór końcowego sprawozdania finansowego zawiera zestawienie wydatków i współfinansowania. Dokonano w nim rozróżnienia między latami, w których nie zapewniono żadnych wyjątkowych środków współfinansowania, a latami z wkładem UE do 100 % ze względu na COVID-19 albo zakłócenie realizacji. Specjalną sekcję arkusza 1.3 końcowego sprawozdania finansowego należy wypełnić wyłącznie w odniesieniu do programów, w przypadku których nie przewidziano współfinansowania.

11.4. Specjalna procedura odzyskiwania środków dotycząca programów, w przypadku których wystąpiły zakłócenia realizacji

Jeżeli odzyskanie środków dotyczy wierzytelności wobec beneficjenta, który ma siedzibę w kraju partnerskim, i instytucja zarządzająca nie jest w stanie potrącić tej wierzytelności, zgodnie z art. 14 ust. 5 rozporządzenia w sprawie zakłócenia realizacji programów instytucja ta może zwrócić się do Komisji o przejęcie zadania odzyskania należnych kwot. Jest to możliwe pod warunkiem, że instytucja zarządzająca podjęła nieskuteczną próbę odzyskania środków w ramach uproszczonej procedury. Jak określono w art. 14 ust. 3 rozporządzenia w sprawie zakłócenia realizacji programów, wystarczy, że instytucja zarządzająca udokumentuje swoją decyzję o niepodejmowaniu więcej niż jednej próby odzyskania środków.

Wzór końcowego sprawozdania finansowego zawiera specjalną tabelę w **arkuszu 2.2** przedstawiającą **wykaz środków, których odzyskanie przekazano Komisji zgodnie z art. 14 ust. 5 rozporządzenia w sprawie zakłócenia realizacji programów**.

W końcowych sprawozdaniach finansowych uwzględnia się również specjalną tabelę dotyczącą wykorzystania współfinansowania kraju partnerskiego na rachunkach bankowych instytucji zarządzającej w dniu zakłócenia realizacji programu (**arkusz „2.4 Potrącenia”**).

12. Składanie dokumentów zamknięcia

12.1. Termin złożenia dokumentów zamknięcia

Dokumenty zamknięcia należy złożyć do 15 lutego 2025 r. za pośrednictwem SFC. Zgodnie z art. 77 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC Komisja może wydłużyć ten termin do dnia 1 marca 2025 r. na wniosek zainteresowanej instytucji zarządzającej.

Nieprzedłożenie żadnych dokumentów zamknięcia może wskazywać na poważną wadę w systemie zarządzania i kontroli danego programu stanowiącą zagrożenie dla już wypłaconego wkładu Unii na rzecz programu. Zgodnie z art. 72 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC w takich przypadkach Komisja może zdecydować o nałożeniu korekty finansowej.

Na wniosek instytucji zarządzającej służby Komisji przyznają jednak podobną elastyczność, jaką zaproponowano w odniesieniu do programów na rzecz spójności, zakładając możliwość przedłożenia sprawozdania końcowego do 15 lutego 2026 r.

12.2. *Zmiana dokumentów zamknięcia po ich złożeniu*

Instytucje zarządzające nie mogą dokonywać zmian w żadnych dokumentach zamknięcia po ich złożeniu, z wyjątkiem przypadku, gdy Komisja zażąda wprowadzenia zmiany, lub w przypadkach, gdy zmiany dotyczą błędów pisarskich.

12.3. *Dostępność dokumentów i wpisów w systemach informatycznych*

W art. 70 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC określono okres przechowywania dokumentacji dotyczącej programu lub projektu przez instytucję zarządzającą i beneficjentów, wynoszący pięć lat od daty płatności salda programu.

Należy przechowywać sprawozdania i dokumenty dowodowe, sprawozdania finansowe i dokumenty księgowe, a także wszelkie inne dokumenty związane z finansowaniem programu (w tym wszystkie dokumenty związane z udzielaniem zamówień) i projektów.

Nawet jeśli nie zostało to wyraźnie określone w rozporządzeniu wykonawczym w sprawie ENI-CBC, instytucje zarządzające są proszone o przechowywanie wpisów w systemach informatycznych, prowadzenie stron internetowych, utrzymywanie oprogramowania, baz danych i wszelkich rezultatów w formie elektronicznej, jeżeli odnoszą się one do współfinansowanych projektów lub pomocy technicznej.

Instytucja zarządzająca odpowiada za zapewnienie odpowiedniej ścieżki audytu, w tym wykazu transakcji, na potrzeby ewentualnych przyszłych audytów, które przeprowadzi Komisja lub Europejski Trybunał Obrachunkowy.

Dokumenty dotyczące audytów, odwołań, postępowań sądowych lub dochodzenia roszczeń w związku z realizacją programu lub projektu przechowuje się do czasu zakończenia takich audytów, odwołań, postępowań sądowych lub dochodzenia roszczeń, nawet jeżeli okres ten wykracza poza okres pięciu lat, o którym mowa powyżej.

13. **Treść dokumentów zamknięcia**

13.1. *Przepisy ogólne w rozporządzeniu wykonawczym w sprawie ENI-CBC*

Zgodnie z art. 77 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC część techniczna sprawozdania końcowego, która ma zostać przedłożona Komisji przez instytucję zarządzającą do 15 lutego 2025 r. po zatwierdzeniu przez wspólny komitet monitorujący, będzie zawierać **odpowiednio informacje wymagane na potrzeby sprawozdań rocznych, za ostatni rok obrotowy i za cały okres realizacji programu.**

Aby spełnić ten podwójny wymóg, należy wypełnić część techniczną sprawozdania końcowego za ostatni rok obrotowy i za cały okres realizacji programu, przy czym do tego celu nie jest konieczna zmiana standardowego wzoru stosowanego w przypadku (rocznych) sprawozdań z wdrażania.

Zgodnie z art. 77 ust. 5 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC nie należy jednak przygotowywać ani przedkładać informacji na temat wykazu działań planowanych do realizacji w kolejnym roku obrotowym (art. 77 ust. 4 tego rozporządzenia) ani na temat szacunkowego podsumowania kosztów poniesionych w okresie od 1 lipca do 31 grudnia poprzedniego roku (art. 68 ust. 2 lit. f) tego rozporządzenia), ponieważ informacje te nie są istotne w momencie zamknięcia.

13.2. *Część techniczna sprawozdania końcowego*

Również w odniesieniu do sprawozdań końcowych instytucje zarządzające powinny stosować standardowy wzór części technicznej sprawozdania rocznego. Informacje zawarte w takich sprawozdaniach powinny obejmować cały okres realizacji programu.

Ze względu na brak przepisów szczegółowych w rozporządzeniu wykonawczym w sprawie ENI-CBC stosowane będą podobne procedury jak w przypadku programów objętych rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów⁽¹⁹⁾. W szczególności, instytucje zarządzające będą miały dwa miesiące na odniesienie się do uwag Komisji na temat sprawozdania. Na wniosek instytucji zarządzającej Komisja może przedłużyć ten termin o kolejne dwa miesiące. Sprawozdanie końcowe zostanie zaakceptowane, jeżeli Komisja nie będzie miała żadnych uwag, lub jeżeli odpowiednio odniesiono się do wszystkich uwag Komisji.

13.3. Końcowe sprawozdanie finansowe

Końcowe sprawozdanie finansowe musi zawierać informacje wymagane na podstawie art. 68 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC, z wyjątkiem informacji przewidzianych w lit. f)⁽²⁰⁾, zarówno za ostatni rok obrotowy, jak i cały okres realizacji programu.

Podobnie do końcowych sprawozdań finansowych ma także zastosowanie art. 69 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC regulujący badanie i uznawanie rocznych sprawozdań finansowych.

Komisja zbada końcowe sprawozdanie finansowe i powiadomi instytucję zarządzającą w odpowiednim czasie, czy uznaje, że końcowe sprawozdanie finansowe przedstawia prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji, a powiązane transakcje są zgodne z prawem i prawidłowe.

13.4. Deklaracja zarządcza i roczne podsumowanie kontroli

Instytucja zarządzająca powinna nadal przekazywać roczne podsumowanie kontroli w taki sam sposób jak w poprzednich latach.

Deklaracja zarządcza za ostatni rok obrotowy powinna jednak obejmować wiarygodność w odniesieniu do całego okresu realizacji programu i ostatniego roku obrotowego, zgodnie z art. 77 ust. 5 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC.

13.5. Opinia audytowa i sprawozdanie z audytu

Opinia audytowa i sprawozdanie z audytu będą obejmować zarówno ostatni rok obrotowy, jak i cały okres realizacji programu, zgodnie z art. 77 ust. 5 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC. W związku z tym należy dokonać wyraźnego rozróżnienia między odnośnymi okresami. Opinia audytowa będzie obejmowała stwierdzenie, czy końcowe sprawozdanie finansowe przedstawia prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji, czy powiązane transakcje są zgodne z prawem i prawidłowe oraz czy wprowadzony system kontroli funkcjonuje prawidłowo. Opinia ta wskaże również, czy przeprowadzony audyt podaje w wątpliwość stwierdzenia zawarte w deklaracji zarządczej.

	<p>Ostateczna opinia audytowa musi potwierdzać zarówno całkowite kwoty wydatków kwalifikowalnych, jak i wkład UE za cały okres programowania, jak przedstawiono w arkuszu 1.3 sprawozdania finansowego.</p>
---	---

Sprawozdanie z audytu będzie ponadto zawierać:

- informacje na temat otwartych ustaleń audytów przeprowadzonych przez Komisję lub Europejski Trybunał Obrachunkowy, które należy przedstawić w sekcji „Inne informacje”. Jest to wymagane jedynie w przypadku, gdy w końcowym sprawozdaniu finansowym ujęto przedmiotowe wydatki;
- decyzję dotyczącą oceny kluczowego wymogu 6 „Wiarygodny system gromadzenia, rejestrowania i przechowywania danych do celów monitorowania, ewaluacji, zarządzania finansami, kontroli i audytu, obejmujący połączenia z systemami elektronicznej wymiany danych z beneficjentami”. Taka ocena powinna zawierać potwierdzenie, że przedstawione Komisji dane zagregowane są poprawne.

⁽¹⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁰⁾ „szacunkowe podsumowanie kosztów poniesionych w okresie od 1 lipca do 31 grudnia poprzedniego roku”.

W odniesieniu do programów, których dotyczy zawieszenie wszystkich umów w sprawie finansowania z Rosją i Białorusią, w grudniu 2022 r. służby Komisji poinformowały instytucje audytowe odpowiedzialne za przedmiotowe programy ENI-CBC o szczególnych procedurach audytu w stosunku do takich programów, w tym o czynnościach audytowych dotyczących końcowego sprawozdania finansowego, audycie operacji, strategiach audytu oraz sposobie formułowania opinii audytowych. Wzory sprawozdania rocznego i opinii audytowej nie muszą być dostosowywane do celów zamknięcia i powinny być stosowane tak jak w poprzednich latach obrotowych.

14. Płatność lub odzyskanie salda końcowego

Płatność lub odzyskanie salda końcowego następuje nie później niż w terminie trzech miesięcy od daty rozliczenia rachunków za ostatni rok. Pozostaje to bez uszczerbku dla uprawnień Komisji do wstrzymania biegu terminu płatności lub zawieszenia takiej płatności zgodnie z art. 61 i 62 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC.

15. Kwestie legalności i prawidłowości

Po płatności salda końcowego i zakończeniu programu Komisja może zgłosić zastrzeżenia w odniesieniu do legalności i prawidłowości transakcji leżących u podstaw wydatków w zatwierdzonych końcowych sprawozdaniach finansowych.

Jak określono w art. 72 ust. 6 rozporządzenia wykonawczego w sprawie ENI-CBC zakończenie programu nie narusza prawa Komisji do dokonania w późniejszym czasie korekt finansowych wobec instytucji zarządzającej.

—

ZAŁĄCZNIK

[TYTUŁ PROGRAMU]

[Nr decyzji KE]

Sprawozdanie końcowe

[data przedłożenia]

II. Część finansowa sprawozdania końcowego

Art. 68 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 897/2014

Instytucja zarządzająca: <wstawić nazwę instytucji zarządzającej>

W stosownych przypadkach tabele powinny odzwierciedlać specyfikę programu.

SPIS TREŚCI

1. Przegląd realizacji programu
 - 1.1. Płatności dokonane przez Komisję Europejską
 - 1.2. Płatności dokonane przez państwa uczestniczące na poziomie programu
 - 1.3. Uzgodnienie ze wspólnym programem operacyjnym i współfinansowanie
 - 1.4. Informacje do celów rozliczenia
 - 1.5. Saldo końcowe
2. Projekty
 - 2.1. Projekty – ostatni rok obrotowy
 - 2.2. Korekty finansowe, odzyskiwanie środków, OLAF, postępowania sądowe
 - 2.3. Przychody z projektów
 - 2.4. Współfinansowanie przekazane instytucji zarządzającej przez kraj partnerski i wykaz potrąceń
3. Pomoc techniczna
 - 3.1. Pomoc techniczna – ostatni rok obrotowy

[TYTUŁ PROGRAMU]

1.3. Uzgodnienie ze wspólnym programem operacyjnym i współfinansowanie

	Budżet programu (ostatni zatwierdzony wspólny program operacyjny)			Wkład UE i współfinansowanie w zwykłych latach obrotowych (z wyłączeniem lat obrotowych, w których na współfinansowanie wpłynęły środki związane z COVID-19 lub z zakłóceniami)				Wkład UE (do 100 %) i współfinansowanie w latach obrotowych, na które miały wpływ środki związane z COVID-19 lub z zakłóceniami (2020–2021, 2021–2022, 2022–2023, 2023–2024)				Stan realizacji programu			
	Wkład UE (A)	Współfinansowanie (B) ⁽¹⁾	Całkowita kwota finansowania (C)	Wkład UE (D)	Współfinansowanie (E)	Wskaźnik współfinansowania (%) (F) = (E) / (D)	Całkowita kwota finansowania (G)	Wkład UE (H)	Współfinansowanie ⁽¹⁾ (I)	Stopa współfinansowania (%) (J) = (I) / (H)	Całkowita kwota finansowania (K)	Wkład UE (L)	Wskaźnik absorpcji wkładu UE (%) (M) = (L)/(A) ⁽²⁾	Całkowite wydatki poniesione i pokryte (P)	Wskaźnik absorpcji całkowitych wydatków (%) (R) = (P)/(C)
Projekty															
Priorytet [wstawić nazwę/numer priorytetu]															
Priorytet [wstawić nazwę/numer priorytetu]															
Priorytet [wstawić nazwę/numer priorytetu]															

Priorytet [wstawić nazwę/nu- mer priorytetu]																
Pomoc techniczna																
Ogółem																

(¹) Współfinansowanie na szczeblu krajowym i na poziomie projektu.

(²) Płatność salda końcowego programu w ostatnim roku obrotowym może przekraczać nawet o 10 % wkład Unii na każdy cel tematyczny określony w decyzji wykonawczej Komisji zatwierdzającej program (art. 64 rozporządzenia 2020/879).

CZĘŚĆ FINANSOWA SPRAWOZDANIA KOŃCOWEGO

[TYTUŁ PROGRAMU]

1.4. Informacje do celów rozliczenia

Wkład UE do celów rozliczenia w SPRAWOZDANIU KOŃCOWYM	Wkład UE w całkowite wydatki kwalifikowalne poniesione i wypłacone w ostatnim roku obrotowym ⁽¹⁾
Wydatki w ramach projektu	(²)
Wydatki na pomoc techniczną	(³)
MINUS	
Kwota wyłączona z rozliczenia	(⁴)
KWOTA CAŁKOWITA	

(¹) Ostatnim rokiem obrotowym jest rok obrotowy obejmujący okres od 1 lipca 2023 r. do 30 września 2024 r.
(²) Wypełniane automatycznie z arkusza „2.1 Projekty” (finansowanie unijne całkowitych wydatków poniesionych i wypłaconych w okresie sprawozdawczym).
(³) Wypełniane automatycznie z arkusza „3.1 Pomoc techniczna” (finansowanie unijne całkowitych wydatków poniesionych i wypłaconych w okresie sprawozdawczym).
(⁴) Jest to kwota, którą instytucja zarządzająca zdecydowała się wyłączyć z rozliczenia (z wykazu 7 i 8 w arkuszu 2.2).

CZĘŚĆ FINANSOWA SPRAWOZDANIA KOŃCOWEGO

[TYTUŁ PROGRAMU]

1.5. Saldo końcowe

Należy wypełnić w stosownych przypadkach

Obliczanie salda końcowego	
Wkład UE wymagany do rozliczenia w ostatnim roku obrotowym	(¹)
Wkład UE rozliczony w całym okresie wdrażania (w poprzednich latach obrotowych)	(²)
Kwoty niemożliwe do odzyskania od podmiotów niepublicznych w krajach partnerskich (bez kwot wynikających z zakłócenia realizacji)	(³)
Kwoty niemożliwe do odzyskania wynikające z zakłócenia realizacji (art. 14 ust. 3 rozporządzenia w sprawie zakłócenia realizacji programów)	(⁴)
SUMA CZĄSTKOWA	
MINUS	
Płatności dokonane przez Komisję Europejską	(⁵)
CAŁKOWITA KWOTA SALDA KOŃCOWEGO	

(¹) Wypełniane automatycznie z arkusza „1.4 Informacje do celów rozliczenia”.
(²) Uzupełnia ręcznie instytucja zarządzająca.
(³) Wypełniane automatycznie z arkusza „2.2 Korekty finansowe, odzyskiwanie środków, odstąpienia, OLAF, postępowania sądowe (środki unijne)” w odniesieniu do całego okresu wdrażania.
(⁴) Wypełniane automatycznie z arkusza „2.2 Korekty finansowe, odzyskiwanie środków, odstąpienia, OLAF, postępowania sądowe (środki unijne)” w odniesieniu do całego okresu wdrażania.
(⁵) Wypełniane automatycznie z arkusza „1.1 Płatności dokonane przez KE”.
(⁶) Jeżeli kwota jest dodatnia, KE wypłaci saldo końcowe instytucji zarządzającej. Jeżeli kwota jest ujemna, KE odzyska saldo końcowe od instytucji zarządzającej.

CZĘŚĆ FINANSOWA SPRAWOZDANIA KOŃCOWEGO

[TYTUŁ PROGRAMU]

2.1. Projekty (środki unijne) – Ostatni rok obrotowy

Cel tematyczny/Priorytety	Całkowita kwota objęta umową w ostatnim roku obrotowym [EUR] (A)	Finansowanie unijne [EUR] (B)	Finansowanie unijne % (C) = (B)/(A)	Całkowite wydatki kwalifikowalne poniesione i wypłacone w ostatnim roku obrotowym [EUR] (¹) (D)	Finansowanie unijne [EUR] (E)	Finansowanie unijne % (F) = (E)/(D)
Ogółem						
Priorytet [wstawić nazwę/numer priorytetu]						
Priorytet [wstawić nazwę/numer priorytetu]						
Priorytet [wstawić nazwę/numer priorytetu]						
Priorytet [wstawić nazwę/numer priorytetu]						

(¹) W przypadku wydatków zatwierdzonych przez IZ po kontroli administracyjnej – kwoty wyłączone z rozliczenia w poprzednich latach obrotowych, które nie doprowadziły do korekty finansowej i zostały ostatecznie zaakceptowane, po odjęciu kwoty korekt finansowych ustalonych w danym roku w odniesieniu do wydatków poniesionych, zapłaconych i zatwierdzonych w bieżącym roku.

CZĘŚĆ FINANSOWA SPRAWOZDANIA KOŃCOWEGO

[TYTUŁ PROGRAMU]

2.2. Korekty finansowe, odzyskiwanie środków, OLAF, postępowania sądowe (środki unijne)

Na poziomie priorytetów i pomocy technicznej w sprawozdaniu finansowym należy uwzględnić – kwoty odzyskane w roku obrotowym, kwoty, które mają być odzyskane do końca roku obrotowego, oraz kwoty niemożliwe do odzyskania, a także kwoty za cały czas trwania programu.

Institucja zarządzająca odnotowuje w rocznym sprawozdaniu finansowym korekty finansowe dla roku obrotowego, w którym podjęto decyzję o anulowaniu.

1. Wykaz wszystkich korekt finansowych, o których zdecydowano w danym roku obrotowym

Identyfikacja projektu	Cel tematyczny/priorytet	Kwota (w EUR)	Data wydania decyzji	Opis korekty
CAŁKOWITA KWOTA W OSTATNIM ROKU OBROTOWYM				
CAŁKOWITA KWOTA ZA CAŁY CZAS TRWANIA PROGRAMU		(¹)		
⁽¹⁾ Uzupełnia ręcznie instytucja zarządzająca.				

2. Wykaz odzyskanych kwot

Identyfikacja projektu	Cel tematyczny/priorytet	Kwota (w EUR)	Data wydania decyzji	Uzasadnienie odzyskania
CAŁKOWITA KWOTA W OSTATNIM ROKU OBROTOWYM				
CAŁKOWITA KWOTA ZA CAŁY CZAS TRWANIA PROGRAMU		(¹)		
⁽¹⁾ Uzupełnia ręcznie instytucja zarządzająca.				

3. WYKAZ KWOT, W PRZYPADKU KTÓRYCH ODSTĄPIONO OD ODZYSKANIA NALEŻNOŚCI

Identyfikacja projektu	Cel tematyczny/priorytet	Kwota (w EUR)	Data wydania decyzji przez wspólny komitet monitorujący	Uzasadnienie odstąpienia
CAŁKOWITA KWOTA W OSTATNIM ROKU OBROTOWYM				
CAŁKOWITA KWOTA ZA CAŁY CZAS TRWANIA PROGRAMU		(¹)		
⁽¹⁾ Uzupełnia ręcznie instytucja zarządzająca.				

4. Wykaz kwot, w przypadku których zwrócono się do KE o przejęcie zadania odzyskania środków (art. 14 ust. 3 rozporządzenia w sprawie zakłócenia realizacji programów)

Identyfikacja projektu	Cel tematyczny/priorytet	Kwota (w EUR)	Identyfikacja partnera	Data wydania decyzji przez instytucję zarządzającą	Uzasadnienie przekazania zadania
CAŁKOWITA KWOTA (BENEFICJENCI Z KRAJU PARTNERSKIEGO)					
CAŁKOWITA KWOTA (BENEFICJENCI Z KRAJU PARTNERSKIEGO, KTÓRYCH WSPÓLFINANSOWANIE PRZEKAZANO INSTYTUCJI ZARZĄDZAJĄCEJ)		(¹)			

(¹) Wypełniane automatycznie z arkusza „2.4 Potrącenia”.

5. Wykaz kwot niemożliwych do odzyskania od wszystkich beneficjentów w państwach członkowskich i podmiotów publicznych w krajach partnerskich (bez środków podlegających odzyskaniu ze względu na zakłócenie realizacji)

Identyfikacja projektu	Cel tematyczny/priorytet	Kwota (w EUR)	Identyfikacja partnera	Opis stanu nieudanego odzyskania
CAŁKOWITA KWOTA W OSTATNIM ROKU OBROTOWYM				
CAŁKOWITA KWOTA ZA CAŁY CZAS TRWANIA PROGRAMU		(¹)		

(¹) Uzupełnia ręcznie instytucja zarządzająca.

6. Wykaz kwot niemożliwych do odzyskania podmiotów niepublicznych w krajach partnerskich (bez środków podlegających odzyskaniu ze względu na zakłócenie realizacji)

Identyfikacja projektu	Cel tematyczny/priorytet	Kwota (w EUR)	Identyfikacja partnera	Opis stanu nieudanego odzyskania
CAŁKOWITA KWOTA W OSTATNIM ROKU OBROTOWYM				
CAŁKOWITA KWOTA ZA CAŁY CZAS TRWANIA PROGRAMU			(¹)	
⁽¹⁾ Uzupełnia ręcznie instytucja zarządzająca.				

7. Wykaz potencjalnych nieprawidłowości wskazanych w toczących się dochodzeniach olaf-u, sprawozdaniach olaf-u, audytach ke lub eto

Identyfikacja projektu	Cel tematyczny/priorytet	Kwota (w EUR)	Data wydania decyzji	Status postępowania sądowego (¹)	Uzasadnienie skutku zawieszającego
CAŁKOWITA KWOTA W OSTATNIM ROKU OBROTOWYM					
CAŁKOWITA KWOTA ZA CAŁY CZAS TRWANIA PROGRAMU				(²)	
⁽¹⁾ Poza opisem stanu należy opisać charakter zawieszonej kwoty. Istnieją dwa możliwe wyniki postępowania sądowego: 1) oczekuje się, że kwota zostanie zwrócona do programu (w ramach programu wnioskuje się o zwrot kwoty od beneficjenta/partnera) lub 2) oczekuje się, że kwota zostanie przekazana beneficjentowi/partnerowi (który wnioskuje w ramach programu o korektę finansową).					
⁽²⁾ Uzupełnia ręcznie instytucja zarządzająca.					

8. Wykaz wydatków projektów, w sprawie których trwa postępowanie, oraz projektów zawieszonych w wyniku postępowania sądowego lub odwołania administracyjnego o skutku zawieszającym

Identyfikacja projektu	Cel tematyczny/priorytet	Kwota (w EUR)	Data wydania decyzji	Status postępowania sądowego ⁽¹⁾	Uzasadnienie skutku zawieszającego
CAŁKOWITA KWOTA W OSTATNIM ROKU OBROTOWYM					
CAŁKOWITA KWOTA ZA CAŁY CZAS TRWANIA PROGRAMU					

⁽¹⁾ Poza opisem stanu należy opisać charakter zawieszanej kwoty. Istnieją dwa możliwe wyniki postępowania sądowego: 1) oczekuje się, że kwota zostanie zwrócona do programu (w ramach programu wnioskuje się o zwrot kwoty od beneficjenta/partnera) lub 2) oczekuje się, że kwota zostanie przekazana beneficjentowi/partnerowi (który wnioskuje w ramach programu o korektę finansową).

⁽²⁾ Uzupełnia ręcznie instytucja zarządzająca.

CZĘŚĆ FINANSOWA SPRAWOZDANIA KOŃCOWEGO

[TYTUŁ PROGRAMU]

2.3. Przychody z projektów (kary, odsetki za środki odzyskane z opóźnieniem, inne itp.)

Opis pozycji	Data otrzymania	Kwota przychodów [W EUR]	Uwagi

KWOTA CAŁKOWITA			0

CZĘŚĆ FINANSOWA SPRAWOZDANIA KOŃCOWEGO

[TYTUŁ PROGRAMU]

2.4. Współfinansowanie przekazane instytucji zarządzającej przez kraj partnerski i wykaz potrąceń

	Kwota	Część potrącenia (opcjonalnie) ⁽¹⁾
Kwota na rachunku bankowym instytucji zarządzającej przed wydaniem decyzji o potrąceniu		
MINUS		
Kwoty niemożliwe do odzyskania		
POZOSTAŁA KWOTA		

(¹) Jeżeli stosuje się potrącenia proporcjonalne, instytucja zarządzająca powinna przedstawić wzór w tabeli. Alternatywnie instytucja zarządzająca powinna wprowadzić dane liczbowe ręcznie.

[TYTUŁ PROGRAMU]

3.1. Pomoc techniczna – Ostatni rok obrotowy

Całkowita kwota objęta umową w okresie sprawozdawczym [W EUR]	Finansowanie unijne [W EUR]	Finansowanie unijne %	Całkowite wydatki kwalifikowalne poniesione i wypłacone w ostatnim roku obrotowym [EUR]	Finansowanie unijne [W EUR]	Finansowanie unijne %